

Сухорукова А.Л.

*к. н. з держ. упр., доцент,
доцент кафедри менеджменту, бізнесу та адміністрування,
Миколаївський національний аграрний університет,*

Циганкова Є.О.

*здобувачка вищої освіти,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв*

НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ НАСЕЛЕННЮ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Воєнний стан в Україні створив безпрецедентні виклики для системи публічного управління та адміністрування. Особливого значення в цих умовах набуває сфера надання адміністративних послуг населенню, адже саме від їхньої безперебійності та доступності залежить реалізація базових прав громадян, соціальна стабільність і довіра до держави. Органи влади були змушені оперативно адаптувати свою діяльність до надзвичайних обставин, шукачі баланс між безпекою, ефективністю та швидкістю реагування.

Для забезпечення безперебійного надання адміністративних послуг державою було реалізовано низку важливих заходів. Зокрема, продовжено дію протермінованих паспортів та посвідчень водія, автоматично подовжено соціальні виплати, забезпечено можливість отримання пенсій і допомог незалежно від зареєстрованого місця проживання. Для спрощення процедур дозволено підтвердження статусу безробітного телефоном, а з метою збереження даних створено резервні державні реєстри, перенесені у «хмару». Впровадження цифрового паспорта «єДокумент» дозволило ще більше спростити доступ до адміністративних послуг. Також запроваджено спрощений порядок укладення шлюбу протягом доби з використанням відеозв'язку та без додаткових платежів. Важливу роль відіграла фінансова програма «єДопомога», яка передбачала виплату громадянам 6500 гривень без складних бюрократичних процедур. Крім того, було спрощено обмін посвідчень водія, що тепер не потребує медичної довідки [1, с. 66].

Водночас воєнний стан накладає певні обмеження на права громадян, які безпосередньо впливають на сферу адміністративних послуг. Зокрема, може застосовуватися обмеження права на вільний вибір трудової діяльності шляхом запровадження трудової повинності для окремих категорій працездатних осіб, які не залучені до роботи у сфері забезпечення життєдіяльності населення, оборонній сфері та не заброньовані за організаціями, підприємствами чи установами. Обмежується також право на свободу пересування та вільного вибору місця проживання шляхом запровадження комендантської години, встановлення особливого режиму в'їзду та виїзду з окремих населених пунктів, обов'язковою евакуацією у разі загрози життю, здоров'ю або матеріальним і

культурним цінностям, згідно з переліком, що затверджується Кабінетом Міністрів України [2, с. 141].

В умовах військового стану органи місцевого самоврядування отримали низку додаткових завдань, спрямованих на забезпечення життєдіяльності громад. По-перше, вони налагоджують тісну співпрацю з військовими адміністраціями та командуванням, узгоджують порядок роботи. Така координація дозволяє в короткий термін організувати оборону населених пунктів, забезпечити необхідні ресурси та оперативно інформувати населення для збереження життя і здоров'я громадян. По-друге, значним фронтом роботи для органів самоврядування стала підтримка внутрішньо переміщених осіб, особливо у відносно спокійних регіонах країни на кордонах з Польщею, Молдовою, Угорщиною, Словаччиною та Румунією. У цей період органи місцевого самоврядування забезпечують реєстрацію відповідного статусу ВПО, видачу довідок, розміщення та роздачу гуманітарної допомоги, оформлення виплат тощо. По-третє, окремої уваги заслуговує діяльність органів місцевого самоврядування на тимчасово окупованих територіях. Для роз'яснення конкретного алгоритму дій у ситуації окупації Офіс підтримки реформи децентралізації Мінрегіону ініціював роботу відповідної правової групи, яка розробила персоналізовані рекомендації щодо можливих дій і рішень залежно від обставин, в яких опинилася громада [3, с. 410].

Воєнний стан в Україні наочно продемонстрував критичну важливість гнучких, швидко адаптованих та технологічно підкріплених моделей публічного управління, здатних ефективно реагувати на надзвичайні обставини та забезпечувати безперервність соціальних і адміністративних послуг. Досвід останніх місяців засвідчив, що цифровізація, централізований облік, використання «хмарних» технологій, а також тісна координація між органами влади різних рівнів є ключовими факторами підтримки стабільності та довіри населення до держави. Водночас воєнний час виявив потребу в чітких алгоритмах управлінських рішень і процедур, що дозволяють органам місцевого самоврядування та державним установам оперативно реагувати на динамічні виклики, забезпечувати ефективну взаємодію з військовими адміністраціями, громадськими організаціями та соціальними службами, а також підтримувати життєдіяльність громад та безпеку населення.

По-перше, необхідно продовжити розвиток електронних сервісів та цифрових платформ, включно з «хмарними» державними реєстрами, що дозволить забезпечити доступ до адміністративних послуг у будь-який час і мінімізує ризики перерв у їх наданні. Важливо не лише впроваджувати нові технології, а й забезпечувати їхню інтеграцію з існуючими системами для оптимізації процесів і прискорення обслуговування громадян. По-друге, слід розробити і постійно вдосконалювати оперативні алгоритми взаємодії між органами державної влади, військовими адміністраціями та органами місцевого самоврядування, що дозволить ефективно координувати дії у сфері оборони, логістики, комунікації з населенням та соціальної підтримки. Такі алгоритми мають враховувати різні сценарії кризових ситуацій і передбачати чіткий

розподіл відповідальності та повноважень між усіма залученими структурами. По-третє, потрібно вдосконалювати механізми підтримки вразливих груп населення та внутрішньо переміщених осіб, включаючи спрощені процедури реєстрації, надання гуманітарної допомоги, соціальних виплат та медичного забезпечення. Це також передбачає створення гнучких систем моніторингу та контролю, які дозволяють швидко реагувати на зміни потреб населення та оперативно перенаправляти ресурси у критично важливі напрямки.

Також важливо забезпечити підготовку та підвищення кваліфікації персоналу органів публічного управління, що включає навчання у сфері кризового менеджменту, цифрових технологій, юридичного регулювання надзвичайних ситуацій та ефективної взаємодії з населенням. Підготовлені кадри здатні приймати обґрунтовані рішення в умовах обмеженого часу та ресурсів, що значно підвищує ефективність управлінських процесів. Слід розвивати законодавчу та нормативну базу, яка регулює діяльність органів влади в умовах воєнного стану, забезпечуючи баланс між безпекою та дотриманням прав громадян. Це дозволить уникати правових колізій і забезпечити чіткі рамки для прийняття управлінських рішень у кризових обставинах [5, с. 139].

Таким чином, комплексне впровадження вищезазначених рекомендацій створить основу для стійкої, адаптивної та ефективної системи публічного управління, здатної забезпечувати соціальну стабільність, оперативне реагування на надзвичайні ситуації та підтримку громадян як під час кризових умов, так і у мирний час. Така модель дозволить державі не лише зберегти функціонування адміністративних сервісів, а й підвищити рівень довіри населення до державних інституцій, забезпечуючи довгострокову соціальну стійкість та ефективне управління ресурсами.

Список використаних джерел

1. Публічне управління та адміністрування: надання адміністративних послуг населенню в умовах воєнного стану / Олександр Красногор. Чернігів 2023. С. 66. URL: <https://pa.journal.in.ua/index.php/pa/article/view/155>
2. Скорик Ю. С. Здійснення публічного управління та адміністрування в умовах воєнного стану: теоретичний та практичний аспекти // Національна безпека як конституційна цінність: сучасні виклики, 22 черв. 2023 р. С. 140-141. URL: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/19774/1/Skoryk_139-143.pdf
3. Сухорукова А. Л. Взаємодія обласних державних адміністрацій з інститутами громадянського суспільства. Науковий вісник. №4. К. : ВПЦ АМУ, 2010. С. 408–417.
4. Сухорукова А. Л. Теоретико-конституційні аспекти феномену органів державної влади України. Наукові праці : Науково-методичний журнал. Т. 79. Вип. 66. Політичні науки. Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2008. С. 137–140.